

از نگاه مردم

سال‌های نه‌چندان دور که هنوز از وسعت میدان راه‌آهن کاسته نشده بود، نماد وسط این میدان بیشتر دیده می‌شد اما از چند سال پیش که کارگاه قطار شهری درست کنار میدان بنا شد، نماد چهل و چهار ساله میدان هم کم‌کم به حاشیه رفت و از نظرها غایب شد و از نگاه و توجه مردم فاصله گرفت؛ برای همین از شماری از شهروندان مشهدی و نیز زائران و گردشگران خواستیم تا چند ثانیه‌ای به این نماد زیانگاه کنند و حس و حالشان را برای ما شرح دهند.

رضا محمودی که از شیراز مهمان شهرمان شده است، وقتی به نماد خیره می‌شود، می‌گوید: نمی‌دانم چه مفهوم و فلسفه‌ای پشت این طرح‌های هندسی است اما هر چه هست، حس خوب قدرت را به آدم القای کند.

محمد احمدی نیز از زیبایی نماد سخن به میان می‌آورد و اظهار می‌کند: من هر روز از این مسیر عبور می‌کنم و تابه حال این‌گونه به این نماد دقت نکرده بودم. با وجود اینکه ساده طراحی شده است، بسیار زیباست. کاش کارگاه قطار شهری زودتر جمع شود تا این نماد قدیمی از حاشیه خارج شود.

حسین اصغری نیز که از اهالی قدیمی محدوده بولوار شهید کامیاب است، می‌گوید: زمانی که این نماد اینجا نصب شد، برای همه ما عجیب بود. فکر

می‌کردیم که فقط چند شکل هندسی را به هم چسبانده اند اما چند وقت پیش در جایی خواندم که در پشت این اشکال، فلسفه خاصی نهفته است. چقدر خوب می‌شد که شهرداری، توضیحات مربوط به این نماد شهری را به شکلی در نزدیکی آن قرار می‌داد که همه مردم از آن اطلاع پیدا کنند.

انتخاب دکتر دانش دوست برای ساخت نماد میدان راه‌آهن

در جستجوی طراح این نماد قدیمی و زیبا به نامی برمی‌خوریم که بخشی از تاریخ معماری مشهد با آن گره خورده است. از طراحی نماد خاطره‌انگیز فلکه پارک که حالا در میدان فرودگاه نصب شده است تا ساختمان بیمارستان آریا و نماد «همای رحمت» میدان غدیر، همه از آثار دکتر «یعقوب دانش دوست»، از مشاهیر معماری خراسان و ایران است و همین دلیلی است بر ماندگاری این نمادها.

دانش دوست درباره نماد میدان راه‌آهن عنوان می‌کند: سال ۵۱ شهرداری و انجمن شهر قصد داشتند یک یادونماد در مشهد بسازند. از آنجایی که من به شهرداری رفت و آمد می‌کردم و در آن زمان، طراحی و اجرای نماد فلکه پارک را تمام کرده بودم و با استقبال روبه‌رو شده بود، قرار شد کار طراحی و اجرای نماد میدان راه‌آهن را هم به من بسپارند.

سرباز طراح

معمار نامدار کشور، طراحی نماد میدان راه‌آهن را حاصل روزهای سربازی خودش عنوان می‌کند و در ادامه می‌گوید: زمانی که طراحی کار را انجام می‌دادم، سرباز بودم. خاطرم هست که در پادگان عشرت‌آباد تهران، گوشه‌ای می‌نشستم و شروع به طرح زدن می‌کردم و این نکته را در نظر داشتم که طرح مربوط برای همیشه ماندگار باشد و همین‌طور هم شد؛ نماد میدان راه‌آهن پس از گذشت چهل و اندی سال، هنوز سر جای خودش باقی است.

همیشه به‌سوی او

نماد میدان راه‌آهن که دکتر دانش دوست، نام «به‌سوی او» را برای آن انتخاب کرده است، تنها چند شکل هندسی ساده نیست که کنار هم قرار گرفته باشند، بلکه پشت هر یک از این اشکال، مفهوم و فلسفه‌ای خاص نهفته است که در نگاه اول نمی‌توان به آن دست یافت. دانش دوست در این باره اظهار می‌کند: نماد میدان راه‌آهن، ترکیبی از پیکره یک زن و یک مرد است که نماد بشر هستند. دو طاق پایینی این بنا، نشان‌دهنده زمین است و طاق‌های روبه بالا یادآور زمانی است که انسان در حال تلاش برای سفر به ماه بود. شکل کلی نماد هم اگر توجه کرده باشید، دو سطح عمود بر هم است که

محمد استادی - نماد (المان) های شهری، سازه‌های هندسی هستند که وظیفه زیباسازی شهر را بر عهده دارند اما این نمادها پس از مدتی در ذهن مردم تثبیت و جزو هویت شهری آن‌ها می‌شوند و تا اسم مکان نصب آن‌ها به میان می‌آید، ناخودآگاه آن نماد در ذهن شهروندان نقش می‌بندد؛ برای نمونه تا اسم راه‌آهن می‌آید، مردم مشهد بی‌درنگ نماد وسط میدان و بنای زیبای ایستگاه را به خاطر می‌آورند، حتی پای این نماد به خارج از ایران هم کشیده شده است؛ چنان‌که وقتی کتاب «ایران پل فیروزه» اثر «رولف بنی»، عکاس شهیر کانادایی را که در دهه ۵۰ به ایران سفر کرده است، ورق می‌زنیم، تصویر آشنای نماد میدان راه‌آهن مشهد را می‌بینیم که «بنی» آن را ستایش کرده است.

نماد میدان راه‌آهن، از یادمان‌های باپیشینه شهر مشهد است

۴۴ سال «به‌سوی او»